

MARJAI PETRA LILLA ÉS GYÖRFI KATA

Napos oldalak

Abármely korosztálynak ajánlható képregények egyik sarkalatos kérdése a boldog befejezés. Az ódivatúan „ifjúságinak” nevezett művekkel szemben elvárás, hogy végkicsengésük ne nyomassza az olvasótábor, kínáljon valamiféle megnyugtató lezárást a történet, a hős pedig járjon sikerrel az útján. Mihez kezdjenek ezzel a kötelező feladattal azok az alkotók, akik nem csak gyerekekhez szólnak, de róluk sem akarnak lemondani? Hogyan lehet őszinte, hiteles, emberi történeteket mesélni, amelyekben a csalódások, traumák fájdalmasak maradnak, emlékük nem múlik el nyomtalanul? Az utóbbi évek egyik nagy amerikai sikere és a legaktívabb magyar képregényes alkotócsapat friss antológiája más módon, de egyaránt ezekre a kérdésekre próbál választ találni.

Vera Brosgol első képregénykötete, az Eisner-díjjal kitüntetett *Ánya kísértete* az ifjúsági irodalom nagy témáját, a gyermekkori barátságot állítja új fénytörésbe. A fantasztikus csavar a kisrealista történetben, hogy az iskolai beilleszkedésre képtelen, magányos hős nő új barátnője egy kísértet, a kis Emily, aki évtizedek óta képtelen végérvényesen

átköltözni a másvilágra – mióta meggyilkolták. A mindenki más számára láthatatlan Emily segíteni kezd Ányának az iskolában, a főszereplő pedig megpróbálja kinyomozni, ki a felelős a szellemlétre kárhoztatott kislány haláláért. A történet akkor vesz váratlan fordulatot, mikor kiderül, hogy Emily talán mégsem az ártatlan és jóindulatú kísértetek közé tartozik. Elirigyeli Ánya életét, barátságuk pedig egyre inkább bántalmazó kapcsolatnak tűnik. Brosgol végeredményben egy jól ismert műfaji sémát fordít ki azzal, hogy szövetséges helyett ellenséget farag a címbebeli kísértetből. Eközben több önletrajzi elemet is beleszó a képregénybe, amelyek közül saját kisebbségi identitásának nehézségei lesznek a leghangsúlyosabbak. Brosgol első generációs amerikai bevándorlóként Oroszországban született. Feltehetően saját tapasztalatai köszönnek vissza Ánya érzéseiben, aki folyton úgy érzi, képtelen egyszerre megfelelni a családja által elvárt kulturális és vallási normáknak, valamint az iskolában tanult amerikai életstílusnak. A kettős megfeleléskényszer szül haragot és frusztrációt Ányában, a felbukkanó Emily így voltaképpen a hős nő sötét energiáinak, „rossz szellemek” kivetülése lesz. Brosgol Marjane Satrapi *Persepolis*-át idéző, könnyed, karikatúrába hajló stílusban ábrázolja Ánya kertvárosi valóságát, emiatt lesz olyan váratlan és hatásos, mikor a fináléhoz közeledve hideglelés horrorjelenetekkel vált tónust. Emiatt a képregény inkább nagyobb gyerekeknek és a náluk idősebbeknek ajánlható, felső korhatár nélkül.

A fiatal magyar képregényesekből álló 5Panels csoport más utat választ: *Hullámtörés* című antológiájukban nyíltan a továbblépésről, a válsághelyzetekből való kiutakról szóló

történeteket gyűjtötték össze. A kötet előszava és a tartalomjegyzékhez fűzött szerkesztői kommentárok a kellelénél kissé közelebb kerülnek az önéletrajzi könyvek negédes semmitmondásához, maguk a képregények viszont teljesen más (és egymástól is eltérő) hangnemet használnak. Kiemelkedik közülük Molnár Gábor önvallomása arról, milyen képregényt készítené egy ugyancsak Molnár Gábor nevű, elfeledett íróról és kalandorról, ha lenne rá ideje. A hétköznapi és a vágyott élet különbsége a reálisan megvalósítható és az eszményi műalkotás között támadó feszültséggel gerjed össze, az alkotótól megszokott, szelíden bölcs szövegekkel és pompásan kidolgozott, a legszebb felnőtt mangákat idéző rajzokkal. Molnár megközelítése nem egyedülálló a *Hullámtörés*-ben: Fintor Gréta is a minden hazai képregénykészítő számára jól ismert dilemmákról rajzolt – a főhős egérmaszkiájával a *Mausra* kacsintgató – képnovellát, amelyben a fiatal elbeszélőnek azzal kell megbé-

kélnie, nem biztos, hogy minden célját meg tudja valósítani, amit eltervezett.

A kötet több darabja is a derűs belenyugvás, a nehezen megszerzett tudás önértékéről állít valamit, és a legjobb művekben ez a téma összekapcsolódik az alkotói magabiztossággal. Nagy Marci például rendkívül elegánsan, szöveg nélkül meséli el az utolsó jócselekedetét végrehajtó, nyugdíjas szuperhős nő történetét, aki, mintegy mellel, az egyik legjobb figurává emelkedik a csekély számú magyar szuperhős között. A *Hullámtörés* alapján tehát a 5Panels továbbra is rátalál a fiatal tehetségekre, ezúttal már a csapat második nemzedéke bizonyítja, hogy képes kifejezni magát képregénytörténetekben. Nemcsak lelkesek, hanem szakmailag is egyre jobbak.

Vera Brosgol: *Ánya kísértete*. Színes, puhafedeles, 224 oldal. Kiadó: Ciceró.

Koska Zoltán és mások: *Hullámtörés*. Fekete-fehér, puhafedeles, 120 oldal. Kiadó: 5Panels.

KRÁNICZ BENCE